

Wilt u reageren?
Hebt u een voorstel voor **Opinie**?
Mail dan naar opinie@tijd.be

Rudy Aernoudt

De onmogelijke redding van de Nationale Bank

Hoe meer een instelling gepolitiseerd is, hoe minder efficiënt ze is. Die gedachte van het eerste Burgermanifest van Guy Verhofstadt is zeker van toepassing op de Nationale Bank van België. De kritische lezer kan opmerken dat de Nationale Bank een beursgenoteerd bedrijf is, en dus niet gepolitiseerd. Dat zou inderdaad zo moeten zijn. Maar bedrijven als Proximus en de Nationale Bank, die gedeeltelijk ook in handen van de overheid zijn, verkrijgen die regel van goed bestuur.

Vier van de zes directieleden van de Nationale Bank zijn ex-kabinetschefs. De topmandaten zijn ook netjes verdeeld over de politieke partijen: Pierre Wunsch (MR), ex-kabinetschef Didier Reynders; Steven Vanaeckere (CD&V), ex-kabinetschef Eric Van Rompuy; Tim Hermans (Open VLD), ex-kabinetschef van Fienje Moerman; Vincent Magnée (PS), ex-kabinetschef van Elio Di Rupo; Tom Dechaene (N-VA) en Géraldine Thiry (Ecolo) zijn de uitzondering op de regel.

Dat de functies begeerd zijn, heeft te maken met de exorbitante salarissen. Samen verdienen ze jaarlijks 3,4 miljoen euro: de gouverneur 534.800 euro, de vicegouverneur 451.611 euro en de vier 'gewone' directieleden 409.801 euro. Ter vergelijking: de gouverneur van de Europese Centrale Bank (ECB), Christine Lagarde, verdient 427.000 euro. Bij Jerome Powell, de voorzitter van de Federal Reserve, is dat 203.000 dollar. En in Nederland bepaalt de wet dat een topambtenaar nooit meer dan 233.000 euro kan verdienen.

Hoge pensioenen

Wie veel verdient, heeft ook recht op een hoog pensioen. Uit onderzoek bleek dat voor 13 gewezen kaderleden van de Nationale Bank de maximumpensioengrens van 7.800 euro per maand onwettig is overschreden. Het gaat om de Wij-

nicle-regel, waardoor ook Herman De Croo en Stegfied Braecke hun overschrijding moesten terugbetalen.

De pensioenen zijn zo hoog dat de Nationale Bank de kas vorig jaar met 109 miljoen euro moest stutten. Bijkomende pensioenen lopen op tot gemiddeld 123.000 per personeelslid, voor bepaalde directieleden is dat tot 390.000 euro.

Je kan denken dat het om winstbonussen gaat. Maar nee, hoor. De Nationale Bank boekt voor het tweede jaar op rij monsterverliezen. Ze berekende zelf de verliezen voor de komende jaren op 10,8 miljard euro, voor een bedrijf met een kapitaal van 10 miljoen euro. U leest het goed.

De Nationale Bank probeert te overleven via herwaarderingsreserves. Eind 2023, door de overgedragen verliezen, bedroeg het eigen vermogen, herwaarderingsrekening inbegrepen, 20,5 miljard op een balans totaal van 286,5 miljard euro. Dat leidt tot een solvabiliteit (eigen vermogen-balans totaal) van 7 procent. Dat is in het falingspredictiemodel van financieel analistening een alarmpeil. 70 procent van die herwaarderingsreserves is afkomstig van de herwaarderings van de goudreserves.

Goudreserves

De eigenaardigheid is dat de goudreserves weliswaar op de balans staan van de Nationale Bank en worden gherwaardeerd, maar dat ze niet tot de activa van de bank behoren. De Nationale Bank verklaart op haar website: 'De goudreserves behoren toe aan de hele gemeenschap en niet alleen aan de aandeelhouders van de Nationale Bank.'

Iets staat dus op het actief van een balans, wordt regelmatig gherwaardeerd op het passief, maar behoort niet tot het vermogen van het bedrijf. Ik heb dat aan mijn studenten proberen uit te leggen, maar ben daar niet in geslaagd.

De Nationale Bank die toeziet of banken voldoende eigen vermogen hebben, stevent dus zelf af op een negatief eigen vermogen. En als we de goudreserves niet meerekenen, zoals de Nationale Bank zelf stelt, is het al zover.

Mogelijke oplossingen

Ten eerste kan de beursgenoteerde Nationale Bank een kapitaalverhoging doen via een voorkeursrecht voor de bestaande aandeelhouders. Dat zal uiterst duur zijn, omdat het aandeel door de gigantische verliezen in twee jaar tijd met bijna driekwart is gedaald, van 1.700 euro naar minder dan 450 euro. Bovendien is de helft van de aandelen in handen van de overheid.

Een tweede optie is het goud verkopen. Die oplossing heeft de Italiaanse regering ooit geprobeerd. Ze werd teruggefloten door de Europese Centrale Bank (ECB). De Banca d'Italia is in handen van 72 commerciële banken en de toenmalige voorzitter van de ECB, Mario Draghi, vroeg de regering de onafhankelijkheid van de Banca d'Italia volledig te respecteren en ze niet te zien als loutere deponitor van de goudvoorraden. De verkoop werd afgeblazen. Naar analogie ontkracht dat de stelling van de Nationale Bank dat het goud haar niet toebehoort.

Een derde optie is een kapitaalinjectie van de overheid, maar die kan niet gebeuren zonder akkoord van de 50 procent private aandeelhouders. De overheid kan een lening toestaan aan de Nationale Bank, maar dan zal de balans er nog niefaster uitzien.

Een vierde optie is de private aandeelhouders uitbetalen en de Nationale Bank van de beurs halen. Waarschijnlijk is dat de enige realistische optie, maar de vraag zal zijn tegen welke prijs. Daar komen opnieuw de goudreserves ter sprake.

Het waarschijnlijkste scenario is evenwel dat men niets doet zolang het orkest speelt, en dat de belastingbetaler uiteindelijk het gelag betaalt.

Het waar-schijnlijkste scenario is dat men niets doet zolang het orkest speelt, en dat de belastingbetaler uiteindelijk het gelag betaalt.